

Ortaokul Ö?rencilerinin Akademik Erteleme Davran??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaokul Ö?rencilerinin Akademik Erteleme Davran??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28484>

Abstract

Ortaokul Ö?rencilerinin Akademik Erteleme Davran??? Ölçe?i (OÖAEDÖ), Gökçe Ocak ve Soner Karata? taraf?ndan 2019 y?l?nda ortaokul düzeyindeki ö?rencilerin akademik görevleri kas?tl? olarak geciktirme e?ilimlerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? özgün bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, ö?rencilerin akademik erteleme davran???lar?n?n alt?nda yatan nedenleri, özellikle de ki?isel sorumluluk alg?lar? ve çevresel/duygusal faktörleri belirlemeye odaklanmaktadır. Ba?lang?çta 70 maddelik geni? bir havuzla yola ç?k?lm??, ancak yap?lan faktör analizi çal??malar? sonucunda 19 maddelik, iki alt faktörlü nihai bir yap?ya ula??lm??tır. Ölçek, e?itim ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmac?lar için ortaokul ça??ndaki erteleme davran???n?n de?erlendirilmesinde güçlü bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Akademik erteleme, ortaokul ö?rencileri, erteleme davran???, ölçek geli?tirme, geçerlilik, güvenilirlik, öz düzenleme.

Yazarlar

Gökçe Ocak, Soner Karata?

Amaç

Ölçe?in temel amacı, ortaokul kademesinde ö?renim gören ö?rencilerin akademik görevlerini (ödev, proje, s?nav haz?rl??? gibi) erteleme s?kl???n? ve yo?unlu?unu güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, erteleme davran???n?n sadece yüzeysel bir gözlemini yapmak yerine, bu davran???n alt?nda yatan psikolojik dinamikleri ve ö?rencilerin görevlere yönelik tutumlar?n? ortaya ç?karmay? hedeflemektedir.

Bu ölçme aracı, e?itimcilerin ve psikolojik dan??manlar?n, akademik ba?ar?s?zl?k riski ta??yan veya yüksek düzeyde akademik erteleme sergileyen ö?rencileri erken tespit etmelerine olanak tan?r. Elde edilen veriler, ö?rencilere yönelik bireyselle?tirilmis? müdahale programlar?n?n tasarlanmas?nda ve erteleme davran???n? azaltmaya yönelik stratejilerin geli?tirilmesinde kritik rol oynamaktadır.

Yap? (Construct)

Ortaokul Ö?rencilerinin Akademik Erteleme Davran??? Ölçe?i, akademik erteleme olgusunu iki temel boyut üzerinden kavramsalla?t?rmaktadır. Bu iki faktör, ertelemenin hem içsel hem de d??sal kaynaklı yönlerini temsil etmektedir. Faktörlerin bu ayr?m?, erteleme davran???n?n tek boyutlu bir tembellik hali olmaktan ziyade, karma??k motivasyon ve öz düzenleme eksikliklerinin

bir sonucu oldu?unu desteklemektedir.

Ölçek, ö?rencilerin görevlere kar?? gösterdi?i isteksizlik, sorumluluktan kaç?nma ve çevresel dikkat da??t?c?lara kar?? gösterilen tepkileri ölçerek, akademik ba?lamdaki erteleme davran???n?n kapsaml? bir profilini sunar. Bu yap?, özellikle ortaokul döneminde geli?mekte olan öz yeterlilik ve görev tamamlama becerileri aç?s?ndan önemlidir.

Geçerlilik

Ölçe?in yap? geçerlili?i, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak kan?tanm??t?r. Ba?lang?çta 70 maddeden olu?an taslak ölçek formu, analizler sonucunda dü?ük faktör yüküne sahip veya birden fazla faktöre yüklenen 51 maddenin ç?kar?lmas?yla rafine edilmi?tir. Bu titiz eleme süreci, maddelerin ölçülmek istenen yap?y? en iyi ?ekilde temsil etmesini sa?lam??t?r.

Nihai olarak kalan 19 madde, istatistiksel aç?dan sa?lam ve anlaml? iki faktörlü bir yap? olu?turmu?tur. Bu sonuçlar, ölçe?in ortaokul ö?rencilerinin akademik erteleme davran???n?n kuramsal olarak beklenen alt boyutlar?n? ba?ar?yla ölçtü?ünü ve dolay?s?yla yap? geçerlili?ine sahip oldu?unu göstermi?tir.

Güvenilirlik

Ölçe?in iç tutarlıl???, güvenilirli?in temel göstergelerinden biri olan Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Elde edilen katsay?lar, ölçe?in son derece yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir:

Birinci Faktör (Sorumluluk ve Tercih Etme) için Cronbach Alfa: 0.866

?kinci Faktör (Çevre ve Hisler) için Cronbach Alfa: 0.935

Ölçe?in Genel ?ç Tutarlılık Katsay?s?: 0.946

Genel katsay?n?n 0.90'ın üzerinde olmas?, OÖAEDÖ'nün maddeleri aras?nda mükemmel bir tutarlılık oldu?unu ve ölçülen yap?n?n tutarlı bir ?ekilde temsil edildi?ini do?ulamaktadır. Bu yüksek güvenilirlik düzeyi, ölçe?in hem klinik hem de ara?tırma ortamlar?nda kullan?m?n?n sa?lam temellere dayand???n? i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme çal??mas?, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) metodolojisini temel alm??t?r. Ba?lang?çta uygulanan analizler, 70 maddeden 51'inin elenmesiyle sonuçlanm??t?r. Kalan 19 madde üzerinde yap?lan AFA, ölçe?in iki ba??ms?z boyuttan olu?tu?unu kesinle?tirmi?tir. Bu iki faktör, akademik erteleme'nin farklı nedenlerini ve tezahürlerini yans?tmaktadır.

Faktörlerin yap?s? ve madde da??ılım? ?öyledir:

Faktör 1: Sorumsuzluk ve Tercih Etme (6 Madde): Bu faktör, ö?rencinin ödev ve görevleri, not dü?me riskine ra?men, daha cazip gelen aktivitelere yönelme veya ki?isel disiplin eksikli?i nedeniyle erteleme e?ilimlerini ölçer.

Faktör 2: Çevre ve Hisler (13 Madde): Bu faktör, ertelemenin çevresel dikkat da??t?c?lar, görevden beklenen faydan?n dü?ük alg?lanmas? veya akademik görevlerin yaratt??? olumsuz duygusal durumlar (s?k?nt?, b?kk?nl?k) gibi d??sal ve içsel etkenlerle ili?kisini inceler.

Ölçme Arac?

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Biçim: 19 maddeden ve iki alt faktörden olu?maktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaokul Ö?rencileri

Ya? Grubu: Ortaokul düzeyindeki ö?renciler (yakla??k 10-14 ya?).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki ortaokul kademesinde ö?renim gören ö?rencileri hedeflemektedir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?r. Kat?l?mc?lar, kendilerini en iyi tan?mlayan ifadeyi seçmek zorundad?r:

1 = **Hiçbir Zaman**

2 = Nadiren

3 = Bazen

4 = S?k S?k

5 = **Her Zaman**

Anahtar Kelimeler

Akademik erteleme, ö?renci ba?ar?s?, öz düzenleme, Likert tipi, psikometrik özellikler, ortaokul psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri sa?lanmam??t?r.

Kurum E-posta Adresleri: Veri sa?lanmam??t?r.

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar Soner Karata? ile ileti?im için: sonerkaratas85@gmail.com

Özinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2019

Özinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir dergide yay?mlanm???t?r. Akademik amaçlı? kullan?mlar için genellikle izin gerekse de, ticari veya geni? çaplı? uygulamalar için sorumlu yazar Soner Karata? ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

PDF Kayna??: Ölçe?in yay?mland??? makalenin orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: ortaokul-ogrencilerinin-akademik-erteleme-davranisi-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Ocak, G. ve Karata?, S. (2019). Ortaokul ö?rencilerinin Akademik Erteleme Davran??? Ölçe?i: Geçerlilik ve güvenilirlik çal??ması?. *Nev?ehir Hac? Bekta? Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(1), 93-113.

Ortaokul Ö?rencilerinin Akademik Erteleme Davran??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Sorumsuzluk ve tercih etme (6m): Ödev teslim tarihi gecikince, notumun dü?ece?ini bildi?im halde geciktirim.

Çevre ve hisler (13m): Ödev yapman?n bana bir ?eyler katmayaca??n? dü?ündü?üm için ödevlerimi yapmam.